

[Lorentzen.]

1946 — og 1946 ligger jo dog ikke så forfærdelig mange år tilbage i tiden — og ser på de tal, denne lov opererer med, ja, så må man vist erkende, at den er et afskrækkende eksempel på vor manglende evne til at se ud i fremtiden. Jeg tror ikke, der er nogen lov, som kraftigere dokumenterer dette end netop loven af 1946.

Vi ved fra de seneste oplysninger, bl. a. oplysninger af 3. november d. å., at der er givet statslån og tilsagn om statslån til et beløb af $2\frac{1}{4}$ milliard kr. Det er et tal, som for de fleste er så stort, at de ikke gør sig nogen rigtig forestilling om tallets størrelse, men her i denne høje sal går jeg ud fra, at vi alle har både vilje og evne til at gøre os vore tanker om dette kæmpebeløb. Vi har endvidere fået at vide, at statens årlige udgifter til rente, i forbindelse med de lån, der er ydet, vil nå op på ca. 83 mill. kr. Yderligere må der regnes med et milliontilskud, hvis størrelse jeg ikke kender i øjeblikket, nemlig det tilskud, man giver børnerige familier til huslejen.

Endelig er der et tredje forhold — og hvem kan vurdere det i dag —, nemlig den risiko, staten er kommet ind i, og den risiko, kommunerne er kommet ind i, ved i et vist omfang at påtage sig garanti for en del af lånet. Jeg er bekendt med, at en del kommuner allerede ræsonnerer således, at hvis der skulle ske os nogen større skade som følge af denne garantiforpligtelse, vil den vel nok blive udjævnet gennem statskassen, d. v. s. lagt på alle landets borgere. Jeg finder imidlertid, at det er en meget farlig og ødelæggende tankegang for hele soliditeteten i et samfund, at man eventuelt skyder forpligtelsen over på en hel række andre, der ikke har påtaget sig denne forpligtelse, og samfundsmæssigt rummer det en fare, idet det har en tendens til at påtrykke den enkelte borger en lignende opfattelse i mange af livets forskellige forhold.

Det foreliggende lovforslag er motiveret med de høje byggeomkostninger, og ingen vil jo benægte, at vi i øjeblikket befinder os i en periode med tårnhøje byggeomkostninger. Vil man nu søge årsagerne hertil — ja, så kender vi naturligvis en del af dem. Jeg må måske have lov til at pege på, hvad Kjøbenhavns Grundejerforening fornylig har anført i en skrivelse til det af den højtærede boligminister nedsatte udvalg angående arbejdsløn. Jeg udbeder mig den

højtærede formands tilladelse til et kort citat. Der står i denne skrivelse,

„at på grund af manglende arbejdskraft har mestrene i lang tid måttet — og må stadig — betale ikke så lidt mere i arbejdsløn end de her opgivne tariffer.“

Og så nævnes der, at foruden arbejdslønnen gives der et yderligere tillæg som skurpenge, smudstillæg og kørselsgodtgørelse fra bopæl til bygrænse.

Den højtærede boligminister har, hvad også den ærede foregående taler nævnte, allerede påpeget, at der ikke er nogen stagnation i det statsstøttede boligbyggeri. Nej, det kan enhver let iagttage i Københavns omegn eller i storbyen, hvor den ene kæmpekarré rejser sig efter den anden med store, smukke parker omkring — det sidste gælder særlig Københavns omegn. Det er så smukt, at man kun kan glæde sig over det. Det er jo også en kendt sag, at når udlændinge kommer til landet, viser man disse boliger frem, selv til dem, som kommer ovre fra USA, og udlændingene tror, at Danmark er et land, der flyder med mælk og honning, som vi hørte forleden dag.

Det ville i hvert fald være meget urigtigt af mig og ikke stemmende med min natur, hvis jeg standsede ved arbejderne; det gør jeg ikke, for det ville være uretfærdigt overfor arbejderne. Jeg havde, da jeg forberedte mig til det, jeg skulle sige her i dag, også skrevet et kapitel om licitationsreglerne. Det falder sammen med, hvad det ærede medlem hr. Ingvar Dahl udtalte, så det bliver noget af en gentagelse; men jeg må hellere tale med min egen tunge. Må det ikke fra alle sider erkendes, at mange af de tilbud, der fremkommer gennem licitation, ingen som helst tilknytning har til det, man efter gammel sprogbrug og gammel opfattelse forstår ved licitation? Konkurrencen er i virkeligheden i vidt omfang låst ude. Hvor der bygges for privat regning, må det blive bygherrens egen sag eventuelt at gardere sig derimod, men da den allerstørste del af byggeriet i dag foregår for statskassens regning under en eller anden form, er det ikke længere nogen privat sag; derfor må staten være interesseret i, hvordan licitationerne foregår. Jeg er også bekendt med, at flere håndværkere og entreprenører selv føler sig utilpas, utilfreds om man vil, med de nugældende licitationsregler. Jeg skal derfor henstille til den højtærede boligminister at tale med den